

SUUREN VALIOKUNNAN LAUSUNTO 3/2000 vp

**Valtioneuvoston selvitys valmistautumisesta
vuoden 2000 hallitusten väliseen konferenssiin;
yksittäisten kantojen tarkistus**

Valtioneuvostolle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvosto antoi 11.7.1999 suurelle valiokunnalle valtiopäiväjärjestyksen 54 e §:ssä tarkoitetun selvityksen Suomen valmistautumisesta Euroopan unionin vuoden 2000 hallitusten väliseen konferenssiin (E 32/1999 vp).

Valtioneuvosto antoi 14.4.2000 lisäselvityksen, jossa täsmennettiin Suomen kantoja joustavuuden osalta. Valtioneuvosto antoi 20.9.2000 neljä lisäselvitystä, jotka koskivat Euroopan yhteisöjen tuomioistuimia, määränemistöpäätöksen laajentamista, unionisopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen mukaisten sanktiomääräysten mahdollista täydentämistä sekä joustavuutta unionin II pilarissa. Valtioneuvosto antoi 25.9.2000 lisäselvityksen Suomen aloitteesta EY:n liittymiseksi Euroopan ihmisoikeussopimukseen. Valtioneuvosto antoi 2.10.2000 lisäselvityksen, joka koski määränemistöpäätöksen laajentamista eräisiin verotusta koskeviin kysymyksiin sekä yksimielisyysvaatimuksen säilyttämistä yhteisön perustamissopimuksen 175 artiklan 2 kohdassa.

Viitetiedot

Valiokunta on aikaisemmin antanut valtioneuvoston hallitusten välistä konferenssia koske-

vasta selvityksestä lausunnon SuVL 2/2000 vp. Valiokunnan lausunto koski määränemistöpäätöksenteon käyttöalan laajentamista.

Samasta asiasta annettiin 2.2.2000 valtioneuvoston selonteko (VNS 1/2000 vp), jota koskeva ulkoasiainvaliokunnan mietintö (UaVM 2/2000 vp) hyväksyttiin eduskunnan lausunnoksi 5.4.2000. Suuri valiokunta antoi selonteosta lausunnon (SuVL 1/2000 vp) ulkoasiainvaliokunnalle. Selonteossa sekä siitä annetussa suuren valiokunnan lausunnossa ja ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä käsiteltiin hallitusten välisen konferenssin agenda sellaisena kuin se oli tiedossa helmi—huhtikuussa 2000.

Perustuslakivaliokunta on antanut lausunnon ehdotuksesta unionisopimuksen ja EY:n perustamissopimuksen mukaisten sanktiomääräysten täydentämisestä (PeVL 26/2000 vp). Lausunto on tämän lausunnon liitteenä.

Lakivaliokunta toimitti pöytäkirjanotteella 5.10.2000 suurelle valiokunnalle näkemyksensä yhteisön tuomioistuinten käsittelystä hallitusten välisessä konferenssissa. Pöytäkirjanotteessa viitataan lakivaliokunnan aikaisempiin lausuntoihin LaVL 5/2000 vp ja LaVL 9/2000 vp.

VALTIONEUVOSTON SELVITYS

Joustavuutta, määräenemmistöpäätöksenteon käyttöalaa, yhteisöjen tuomioistuinta sekä joustavuutta II pilarissa koskevissa lisäselvityksissä valtioneuvosto esittää ulkoasiainvaliokunnan mietinnössä edellytetyjä täydentäviä tietoja ja perusteluita.

Perussopimusten sanktiomääräysten mahdollista täydentämistä koskevassa lisäselvityksessä tarkastellaan Itävaltaan kohdistuneiden boikottitoimien päätyttyä kysymystä siitä, tuleeko pe-

russopimuksissa säännellä unionin ennakoivaa puuttamista tilanteessa, joissa unionin perusperiaatteiden noudattaminen jossakin jäsenvaltiossa voi olla vaarassa.

Euroopan yhteisön Euroopan ihmisoikeussopimukseen liittymistä koskevassa lisäselvityksessä valtioneuvosto selostaa Suomen tähän asti ensimmäistä aloitetta hallitusten välisessä konferenssissa.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Joustavuus I ja III pilarissa

Valtioneuvoston selonteossa VNS 1/2000 vp todettiin, että valtioneuvosto ei lähtökohtaisesti pidä tarpeellisenä Amsterdamin sopimuksen joustavuusmääräysten perusteellista muuttamista. Valtioneuvosto oli selonteon mukaan kuitenkin valmis käsittelemään joustavuuden käyttökynnystä osana määräenemmistöpäätöskysymystä. Suuri valiokunta ja ulkoasiainvaliokunta suhtautuivat varauksellisesti joustavuuden käyttökynnyksen muuttamiseen. Ulkoasiainvaliokunta edellytti valtioneuvoston toimittavan lisäselvityksiä ennen Suomen lopullisten kantojen esittämistä konferenssissa.

Valtioneuvoston lisäselvityksessä 14.4.2000 analysoidaan Amsterdamin sopimuksessa kiteytynyttä joustavuuden järjestelmää. Valtioneuvosto huomauttaa laajentumisen lisäävän unionin monimuotoisuutta ja jäsenvaltioiden eroavaisuuksia entisestään. Joustava yhdentymisen on myös keino madaltaa laajentumisen kynnystä. Suomen kannalta on keskeistä, että unioni kykenee laajentumisen jälkeenkin tehokkaaseen päätöksentekoon, että päätökset tehdään unionin toimielinten sisällä ja sen sääntöjen puitteissa sekä että päätöksenteko pysyy avoimena kaikille sovitut kriteerit täyttävillä jäsenvaltioilla. Selvityksessä korostetaan, että II pila-

rin joustavuudesta ei (huhtikuuhun 2000 mennessä) ollut käyty keskustelua.

Valtioneuvoston täsmennetyn joustavuuskannan mukaan

"Valtioneuvoston peruslähdekohta joustavuuden soveltamiselle ei ole muuttunut. On Suomen etujen mukaista, että haluaville ja kykeneville jäsenvaltioille mahdollistetaan tiiviimpi yhteistyö sovittujen sääntöjen puitteissa ilman, että yksittäinen jäsenvaltio estää päätöksen syntymisen.

(a) Yksittäisellä jäsenmaalla ei tulisi olla mahdollisuutta estää päätöksen syntymistä, joten tämä mahdollisuus tulisi poistaa. Sen poistamisen myötä päätös joustavuuden aloittamisesta I ja III pilarissa tulisi tehdä määräenemmistöllä, 205 artiklan menettelyn mukaisesti. Koska kyseessä on alue, jossa komissiolla ja jäsenvaltioilla on rinnakkainen aloiteoikeus, tulee varsinaisen päätöksen takana olla 62 äänen lisäksi 2/3 jäsenvaltioista.

(b) Valtioneuvosto ei kannata lähtökohtaisesti muutosta nykyiseen jäsenkynnykseen, joka on puolet jäsenvaltioista. Valtioneuvosto on kuitenkin tarvittaessa valmis osallistumaan tähän keskusteluun ja määrittelee tarkemman kantansa jatkokeskustelujen valossa.

(c) Valtioneuvoston mielestä päätöksentekoon ja jäsenvaltiokynnyksen mahdolliseen muuttamiseen liittyvät riskit tulee minimoida säilyttämällä voimassa olevissa perussopimuk-

sisä selkeästi määriteltyt muut joustavuusehdot ennallaan."

Suuri valiokunta piti jo valmistautumista vuoden 1996 hallitusten väliseen konferenssiin koskevassa lausunnossaan (SuVL 2/1995 vp) "ilmeisenä, että unioni ei voi laajentua Keski- ja Itä-Euroopan maihin ilman, että selvästi nykyistä monimuotoisempi yhdentymisen eriyttäminen tehdään mahdolliseksi". Valiokunta on johdonmukaisesti ollut sitä mieltä, että joustava yhdentyminen tulee voida hyväksyä seuraavin ehdoin: (1) sen on pysyttävä avoimena kaikille jäsenvaltioille, jotka haluavat ja kykenevät osallistumaan tiettyyn toimintaan; (2) sillä ei vaaranneta sisämarkkinoita, yhteisten politiikkojen toimivuutta ja toimielinjärjestelmän yhtenäisyyttä taikka luoda kohtuuttomia ongelmia tai etuja eri ryhmiin kuuluville jäsenvaltioille sekä; (3) sillä ei anneta tietyille jäsenvaltioille oikeutta määrätä yhdentymisen suunnasta ja tavoitteista. Valiokunnalla ei ole syytä muuttaa lähtökohtaisesti myönteistä suhtautumistaan joustavuuteen.

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston näkemykseen, että joustavuus tulee nähdä poikkeukselliseksi keinoksi, joka ei syrjäytä säännönmukaista, kaikkien jäsenvaltioiden yhteistyötä. Joustavuus on kuitenkin välttämätöntä sen takaamiseksi, että jäsenvaltioiden yhteistyötä voidaan kaikissa oloissa harjoittaa kaikille halukkaille ja siihen kykeneville jäsenvaltioille avoimena, yhteisesti sovittujen sääntöjen mukaan sekä unionin toimielinjärjestelmän sisällä. Vaihtoehtona voi epäsuotuisimmassa tapauksessa olla se, että eräät jäsenvaltiot ryhtyvät yhteistyöhön, joka muotonsa tai sisältönsä puolesta tulee myöhemmin muita jäsenvaltioita sitovaksi ilman, että nämä olisivat milloinkaan saaneet lausua siitä mielipiteensä. Edellä esitetyn perusteella valiokunta ei myöskään näe estettä sille, että Suomi osallistuu joustavuuden käyttökynnystä koskevaan vuoropuheluun.

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan joustavuudesta I ja III pilarissa.

Joustavuus II pilarissa

Valtioneuvoston selvityksessä 20.9.2000 todettiin Suomen osallistuvan keskusteluun vahvistetun yhteistyön käytöstä myös II pilarin osalta. Selvityksessä hahmoteltiin yleisluonteisesti keskusteltaviksi tulevia asiaryhmiä, mutta valtioneuvosto ei vielä esittänyt ehdotuksia neuvottelutavoitteiksi. Saadun tiedon mukaan valtioneuvosto aikoo lähitulevaisuudessa täsmentää kantaansa.

Valiokunta pidättäytyy toistaiseksi lausumasta kantaansa joustavuudesta II pilarissa, kunnes valtioneuvoston täydentävä selvitys on saatu.

Määräenemmistöpäätöksenteon laajentaminen

Valtioneuvoston 20.9.2000 ja 2.10.2000 antamissa lisäselvityksessä täsmennetään valtioneuvoston selonteossa ollutta kantaa määräenemmistön käyttöön eri kysymysryhmiä koskevassa päätöksenteossa.

SEY 66 artikla. Valtioneuvosto ehdottaa, että aikaisemmin hyväksytty EY:n perustamissopimuksen IV lukua (viisumi-, turvapaikka- ja maahanmuuttopolitiikka sekä muu henkilöiden vapaaseen liikkuvuuteen liittyvä politiikka) koskeva neuvottelutavoite (selvitys 31.3.2000; SuVL 2/2000 vp) tarkistetaan siten, että Suomen lähtökohtaisesti myönteinen suhtautuminen määräenemmistöpäätöksentekoon koskisi myös sopimuksen 66 artiklassa tarkoitettua jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten välisen sekä näiden viranomaisten ja komission välisen yhteistyön varmistamista. Aikaisempi torjuva asenne määräenemmistöpäätöksentekoon perusteltiin suvereenisuusnäkökohdin. Valtioneuvosto katsoo nyt kuitenkin, että sopimuksen 64 artiklan 1 kohtaan sisältyvä *ordre public* -lauseke turvaa riittävästi Suomen itsenäistä toimintakykyä järjestyksen ylläpitoon ja sisäisen turvallisuuden suojaamiseen liittyvissä poikkeustilanteissa.

Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston kantaan.

Hallitusten välisesti päätettävät nimitykset. Valtioneuvosto esittää Suomen kannaksi, että EU:n neuvoston päätöksenteon ulkopuolella hallitusten välisessä menettelyssä tehtävät nimitykset tehtäisiin edelleen yksimielisesti. EY:n perustamissopimuksen mukaan hallitusten tai hallitusten päämiesten välisin sopimuksin päätetään EKP:n johtokunnan jäsenten (112 artikla), Euroopan komission puheenjohtajan ja jäsenten (214 artikla) sekä EY:n tuomioistuimen ja ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomareiden ja julkisasiamiesten (223 ja 225 artikla) nimittämisestä.

Tietävästi ei ole ehdotettu, että näissä nimityksissä siirryttäisiin määränemmistöpäätöksentekoon.

Valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan.

Neuvostossa päätettävät nimitykset. Valtioneuvosto esittää Suomen kannaksi, että talous- ja sosiaalikomitean sekä alueiden komitean jäsenten nimeäminen tehtäisiin neuvostossa edelleenkin yksimielisesti. Valtioneuvosto katsoo, että jäsenvaltioiden omat arviot sopivasta edustuksesta sekä jäsenvaltioiden sisäiset alueelliset ja poliittiset erityispiirteet ovat nimittämismenettelyssä niin keskeisellä sijalla, että määränemmistöpäätöksenteko ei sovellu tähän.

Valtioneuvosto katsoo, että tilintarkastustuomioistuimen jäsenten nimittämisen tulee edelleenkin tapahtua neuvostossa yksimielisesti. Valtioneuvosto tunnustaa tarpeen kehittää tilintarkastustuomioistuinta suppeammaksi mutta tehokkaammaksi virastoksi. Tilintarkastustuomioistuimen asema unionin toimielinjärjestelmässä puoltaa kuitenkin yksimielisyysvaatimuksen säilyttämistä.

Valtioneuvosto esittää Suomen kannaksi, että yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkeana edustajana toimivan neuvoston pääsihteerin ja neuvoston varapääsihteerin (SEY 207) nimittäminen voitaisiin tehdä neuvostossa määränemmistöllä. Valtioneuvosto katsoo, että pienen jäsenvaltion vaikuttamismahdollisuuksien kannalta on tärkeää, että nimitettävällä on taustallaan määränemmistön tuki, jonka toteutu-

mista mikään yksittäinen jäsenvaltio ei voi estää.

Samoin valtioneuvosto ehdottaa, että yhteistä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa varten voitaisiin nimittää neuvostossa erityisedustajia (SEU 18 ja 23 artikla) määränemmistöpäätöksellä. Valtioneuvosto rinnastaa erityisedustajien nimittämisen yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan täytäntöönpanoon, joka jo nyt on määränemmistöpäätöksenteon piirissä.

Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston kantaan; valiokunta pidättyy kuitenkin tässä vaiheessa kannanotosta YUTP:n erityisedustajien nimitysmenettelyn osalta. Valiokunta uudistaa lausunnossaan SuVL 1/2000 vp olevan kantansa, jonka mukaan unionin rahoituksen ja varainkäytön valvonnan nykytilaa tulee selvittää, jolloin myös nykyvuotoisen tilintarkastustuomioistuimen organisaation perusteellinen uudistaminen voi olla keino ratkaista sen ongelmia.

Yhteisötoimivaltaan kuuluvien määräysten siirto sekasopimuksista erillisiksi yhteisösopimuksiksi. Valtioneuvosto esittää, että Suomi ei kannattaisi tehtyä ehdotusta, jonka mukaan (määränemmistöllä päätettävä) yhteisön toimivaltaan kuuluva osa ulkosopimuksesta tulisi aina erottaa (yksimielisyyttä edellyttävistä) yhteisön ja sen jäsenvaltioiden tekemistä sekasopimuksista. Valtioneuvosto pitää ehdotusta tarpeettomana ja vaikeana toteuttaa käytännössä. Valiokunta pitää valtioneuvoston näkemystä sinänsä perusteltuna mutta huomauttaa, että Suomen ei ole syytä vastustaa aktiivisesti ehdotusta unionin päätöksentekojärjestelmän yksinkertaistamiseksi vain siihen liittyvien juridis-teknisten ongelmien vuoksi.

Valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston kantaan.

Mahdollisuus luopua yksimielisyysvaatimuksista assosiaatiosopimusten osalta. Valtioneuvosto esittää Suomen kannaksi, että EY:n perustamissopimuksen 310 artiklassa tarkoitettuja assosiaatiosopimuksia tulee voida hyväksyä neuvos-

tossa määräenemmistöllä, jos tähän sopimuksen materiaalsen sisällön puolesta on edellytyksiä. Valtioneuvosto katsoo, että yksimielisyysvaatimuksen poistamisella ei olisi merkittäviä käytännön vaikutuksia, koska sopimuksen aineellinen sisältö kuitenkin ratkaisisi viime kädessä sen, hyväksytäänkö assosiaatiosopimus yksimielisesti vai määräenemmistöllä. Unionin ulkosuhteiden johdonmukaisuutta lisäisi se, että assosiaatiosopimusten käsittelyyn sovellettaisiin samoja periaatteita kuin muihin ulkosuhteisiin.

Yhteisön tekemät assosiaatiosopimukset ovat erilaisia. Sekä niiden osapuolet että niiden sisältö vaihtelevat suuresti toisistaan. Yhtenä assosiaatiosopimusten yhteisenä piirteenä voisi mainita sen, että niillä on yleensä luotu EY:n ja assosiaatiomaiden välisiä pysyviä toimielimiä, joille on annettu päätöksentekovaltaa. Valiokunta muistuttaa esimerkinomaisesti EY:n ja Meksikon välillä tehdyistä kumppanuutta ja kaupallisia suhteita koskevista järjestelyistä (U 1/2000 vp), joilla poikkeuksellisen laaja vapaakauppasopimus toteutettiin muodollisesti EY:n ja Meksikon yhteisneuvoston päätöksellä. Assosiaatiosopimuksiin säännönmukaisesti kuuluva mahdollisuus toimivallan siirtoon erilaisille yhteiskomiteoille ja assosiaationeuvostoilta voi valiokunnan mielestä jo itsessään olla peruste suhtautua varoen määräenemmistöpäätöksenteon käyttöönottoon näiden sopimusten hyväksymismenettelyssä. Määräenemmistöpäätöksenteko edellyttäisi valiokunnan käsityksen mukaan vähintään sitä, että assosiaatiosopimuksella luotavien toimielinten valtuudet määriteltäisiin ennalta tyhjentävästi unionin sisäisin normein.

Valiokunta ei tässä vaiheessa yhdy valtioneuvoston kantaan, vaan toivoo valtioneuvostolta perusteellisempaa selvitystä siltä osin, miten mahdollisuus perustaa assosiaatiosopimusten kautta laajoinkin valtuuksin varustettuja toimielimiä voidaan sovittaa yhteen yksimielisyysvaatimuksesta luopumista puoltavaan kantaan.

Yhteistä kauppapolitiikkaa koskevan toimivallan ja määräenemmistöpäätöksenteon laajentaminen. Valtioneuvosto esittää Suomen alustavaksi kannaksi, että Suomi tukee yhteisötoimivallan ja määräenemmistöpäätösten lisäämistä palveluissa, henkisessä omaisuudessa ja investoinneissa edellyttäen, että aiemmissa yhteyksissä esille nousseet, erikseen vielä määriteltävät Suomen tarvitsemat rajoitukset saadaan turvatuiksi. Valtioneuvosto katsoo, että määräenemmistöpäätöksenteko on perusteltua unionin kauppapoliittisen toimintakyvyn parantamiseksi, kunhan eräitä kansallisesti merkittäviä asiakokonaisuuksia voidaan edelleen säilyttää kansallisesti päätettävänä. Valtioneuvosto ei ole vielä valmis luotteloimaan näitä kansallisia erityisintressejä, vaan se viittaa tältä osin eduskunnan eräisiin kauppapolitiikkaa koskeviin kannanotoihin.

Suomen suhtautumista määräenemmistöpäätösten käyttöön ottamiseen tehtäessä kolmansien osapuolten kanssa palvelujen kauppaa ja henkiseen omaisuuteen liittyviä sopimuksia käsitellään suuren valiokunnan lausunnossa SuVL 2/2000 vp. Lausunnossa, johon ei viitata valtioneuvoston lisäselvityksessä, valiokunta pitää Suomen edun mukaisena sitä, että tietoyhteiskunnan kehittymisen kannalta tärkeitä kansainvälisen taloudellisen vaihdannan muotoja koskeva sääntelyjärjestelmä rakentuisi unionissa samoille periaatteille kuin perinteistä tavaroiden kauppaa koskeva yhteinen kauppapolitiikka. Valiokunnan lausunnossa otetaan yksityiskohtaisesti sivistysvaliokunnan hallitusten välistä konferenssia koskevan lausunnon SiVL 6/2000 vp sekä eduskunnan aikaisempien kauppapolitiikkaa koskevien kannanottojen pohjalta kantaa niiden sosiaalisten ja sivistyksellisten peruspalvelujen määräytymiseen, joiden osalta määräenemmistöpäätöksentekoa ei ole mahdollista hyväksyä unionin ulkosuhteiden alalla.

Suuri valiokunta toistaa EY:n perustamisopimuksen 133 artiklan uudistamisen osalta sen, minkä valiokunta esitti aikaisemmin lausunnossaan SuVL 2/2000 vp.

Verotus. Valtioneuvosto esittää Suomen kannaksi, että määräenemmistöpäätöksiin voitaisiin siirtyä siltä osin kuin on kysymys sellaisten tulojen verotuksesta, jotka ovat erityisen liikkuvia (mm. korko- ja osinkotulot). Määräenemmistöpäätöksiin siirtymistä kannatetaan myös sellaisten välillistä verotusta koskevien päätösten osalta, joilla on tarkoitus estää petoksia ja veronkiertoa sekä tehostaa viranomaisten yhteistyötä. Määräenemmistöpäätöksiin tulisi siirtyä myös varsinaisten ympäristöverojen sekä energiatuotteiden (ml. kivihiili, sähkö ja turve) verotuksen osalta.

Valtioneuvoston esitys ei ole ristiriidassa valiokunnan edellisessä lausunnossaan (SuVL 2/2000 vp) valtiovarainvaliokunnan lausunnon (VaVL 14/2000 vp) mukaisesti hyväksymän neuvottelutavoitteen kanssa.

Suuri valiokunta yhtyy edelleen valtioneuvoston kantaan korostaen kuitenkin sitä, että määräenemmistöpäätökset voivat koskea ainoastaan verojen vähimmäistasoja.

Kaavoitus ja maankäyttö, vesivarat sekä energialähteiden valinta ja energiahuollon rakenne. Valtioneuvosto esittää Suomen kannaksi, että yksimielisyysvaatimus voidaan säilyttää mainituissa kysymysryhmissä muuttamalla EY:n perustamissopimuksen 175 artiklan 2 kohtaa siten, että yhteisöllä olisi mahdollisuus toteuttaa määräenemmistöpäätöksin mm. ympäristönsuojeluun kytkeytyvien tavoitteiden toteuttamiseksi toimia, joilla voi olla vähäisiä liittymäkohtia kaavoitukseen ja maankäyttöön. Tarkistettu valtioneuvoston ehdotus ottaa asianmukaisesti huomioon suuren valiokunnan edellisessä lausunnossa SuVL 2/2000 vp sekä maa- ja metsätalousvaliokunnan lausunnossa MmVL 12/2000 vp ja ympäristövaliokunnan lausunnossa YmVL 2/2000 vp esitetyt näkökohdat.

Suuri valiokunta yhtyy valtioneuvoston kantaan.

Euroopan yhteisöjen tuomioistuimet

Valtioneuvoston 16.6.2000 ja 20.9.2000 antamissa lisäselvityksissä selostetaan yhteisön tuomioistuimia koskevien neuvottelujen etenemistä hallitusten välisessä konferenssissa sekä tarkistetaan valtioneuvoston ehdotuksia Suomen neuvottelukannoiksi eduskunnan lausumien kannanottojen (SuVL 2/2000 vp; LaVL 5/2000 vp; LaVL 9/2000 vp).

Lakivaliokunta katsoo, että valtioneuvoston ehdotukset Suomen kannoiksi sekä neuvotteluja koskeva selvitys ovat hyväksyttävissä, koska niissä on asianmukaisesti otettu huomioon eduskunnan valiokuntien esittämät näkökohdat.

Suurella valiokunnalla ei ole huomauttamista valtioneuvoston kantaan.

EY:n perustamissopimuksen mukaisten sanktiomääräysten täydentäminen

Valtioneuvosto suhtautuu myönteisesti hallitusten välisessä konferenssissa tehtyyn ehdotukseen perussopimusten sanktiomääräysten täydentämisestä menettelyllä sellaista tilannetta varten, jossa on olemassa vaara, että jokin jäsenvaltio tulee rikkomaan unionin perustamissopimuksen 6 artiklassa määriteltyjä yhteisiä periaatteita vastaan. Ehdotus liittyy läheisesti tammiukuusta syyskuuhun 2000 jatkuneeseen Itävaltan boikottiin, josta 14 jäsenvaltiota sopivat sen jälkeen, kun äärioikeistolainen vapauspuolue oli tullut hallituspuolueeksi. Valtioneuvosto katsoo, että unionin toimielinten sisäinen järjestelmä vaaratilanteiden tarkasteluun lisäisi unionin toiminnan johdonmukaisuutta ja selkeyttäisi päätöksentekomenettelyä sekä unionissa että jäsenvaltioissa. Lisäksi eräänlaisen esivaiheen käyttöönotto vaaratilanteissa vähentäisi paineita tulkita sanktiomenettelyä liian laajasti.

Perustuslakivaliokunta pitää (PeVL 26/2000 vp) ehdotettua sääntelyä valtiosäännön kannalta lähtökohtaisesti ongelmattomana, kunhan menettelyn edellytykset ja muodot kirjataan riittävän tarkasti ja toimenpiteiden kohteena olevan jäsenvaltion asema turvataan asianmukaisesti.

Suuri valiokunta yhtyy perustuslakivaliokunnan lausunnossa olevin tarkennuksin valtioneuvoston kantaan.

käsittävänä suuri valiokunta ei anna siitä tässä vaiheessa lausuntoa.

EY:n liittyminen Euroopan ihmisoikeussopimukseen

Valtioneuvoston lisäselvitys on lähetetty perustuslakivaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten. Asian ollessa perustuslakivaliokunnassa

Lausunto

Edellä esitetyn perusteella suuri valiokunta esittää kunnioittavasti,

että valtioneuvosto ottaa huomioon tässä lausunnossa esitetyn.

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 2000

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Matti Vanhanen /kesk
vpj. Kimmo Kiljunen /sd
vpj. Kirsi Piha /kok
jäs. Tuija Brax /vihr
Mikko Elo /sd
Jouko Jääskeläinen /skl
Anneli Jäätteenmäki /kesk
Juha Korkea-aho /kesk
Jari Koskinen /kok
Pekka Kuosmanen /kok
Johannes Leppänen /kesk
Leena Luhtanen /sd
Outi Ojala /vas

Jussi Ranta /sd
Jouko Skinnari /sd
Katja Syvärinen /vas
Marja Tiura /kok
Jari Vilén /kok
Matti Väistö /kesk
vjäs. Risto Kuisma /rem
Markku Markkula /kok
Kalevi Olin /sd
Margareta Pietikäinen /r
Kari Uotila /vas
Raimo Vistbacka /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Peter Saramo.